

פרשת וארא ה'תשפ"ב
גיליון צט'

בִּירְרֵי תוֹרָה

מאוצרותיו של הגאון רבי ישעיהו פלדמן שליט"א

נאמנות השטר ע"פ סימנים

אם מונח בפני בית דין שני שטרות שונים ורואים שבשניהם חתימות ידי העדים שווים, ועכשיו אחרי שנמצא בפנינו השטר שצריך קיום וחתימת ידי העדים בו שווים עם חתימות ידי העדים של השני שטרות הקודמים, יוצא שיש בפני בית דין שלושה שטרות שבהם נמצאים חתימות ידי העדים וכל השלוש שווים לטובה והחתימה נראית אותה חתימה, שיש כבר שלוש חתימות שוות אין אנו חוששים לזיוף, אבל אם יהיה לנו רק שני חתימות שוות עדיין יש לבית דין חשש שאולי בדיוק שני השטרות זויפו.

כל זה שצריך לקיים את השטר מתוך שלושה שטרות כלומר להביא עוד שני ראיות שחתימה זו היא באמת חתימת ידי העדים, הוי רק בקיום על ידי דימוי, אבל בקיום על ידי הכרת העדים שמגיעים שני עדים ואומרים אנו מכירים בחתימות הללו שבאמת סימון החתימות הוא סימון החתימות של השני עדים שכתוב בו שמעידים, אם יש רק כת עדים אחת שמכירים ומעידים מתוך טביעות עינים שחתימה זו באמת החתימה של העדים, לא צריך ששני כיתות של עדים יאמרו שסימון החתימות הוי באמת סימון החתימות של העדים הללו אלא די בכת אחת המעידה לפני בית דין שסימון החתימות המשורבטים בשטר הם סימון החתימות של העדים שבאמת כתובים בשטר כאלו שחתמו על השטר, יוצא שבקיום על ידי דימוי צריך שני ראיות כדי לדמות את השטר, ובהכרת העדים שעדים מכירים על ידי טביעת עינים די בראיה אחת, ואל צריך שני ראיות.

ומביא הקצות החושן ראה לדברי המרדכי שבקיום על ידי דימוי צריך שני ראיות ובקיום על ידי בכרת העדים על ידי טביעת עין די בראיה אחת, מדברי הגמ' בבבא בתרא (דף קכח' ע"א) הדנה לגבי עד שהיה יודע בעדות קרקע מסוימת שפלוגי קנה אותה או היכן נמצאת הקרקע שפלוגי קנה, אך שהגיע זמנו

במאמר הקודם הבאנו וביארנו את פלוגת רב שרירא גאון ועמו הש"ך ובעל התרומות האם בכתב יד יועיל קיום ע"י דימוי, רב שרירא גאון והש"ך סברו שלא יועיל בכתב יד קיום על ידי דימוי, אך בעל התרומות חולק וסובר שיועיל בכתב יד קיום ע"י דימוי.

ונתבסס על פלוגתא זו ונמשיך לבאר היאך עובד הקיום של הכתב יד ואיזה קיום מועיל בו, והאם קיום על ידי סימנים יכול להוציא ממון, ומה הגדר של קיום על ידי סימנים ומתי מועיל.

ביאור הקצוה"ח בנאמנות העדים ע"פ טביעת עין

הקצות החושן (סימן מו' ס"ק ח') סובר ומכריע שלא יועיל כלל בכתב יד קיום ע"י דימוי, ורק בשטר אמרינן שיועיל קיומו על ידי שמדמים אותו לשטרות אחרים אבל כתב יד לא יועיל שיקיימו את הכתב יד על ידי שידמות את הכתב יד לכתב יד אחר של אותו אדם, שלא נאמר קיום על ידי דימוי בכתב יד ובוארו הדברים באריכות במאמר הקודם (שטרות יא'), ומביא הקצות החושן ראה לדבריו שלא יועיל קיום על ידי דימוי כדי לקיים כתב יד, מדברי המרדכי במסכת יבמות (פרק עשירי, אות קמו') הכותב שהשיב רבנו תם ואמר לגבי ההלכה שאם רוצים לקיים על ידי דימוי, לא מועיל שיקחו שטר אחר ששם חותמים העדים וידמו חתימת יד העדים בשטר הנ"ל עם חתימת יד העדים בשטר זה ויקויים השטר אלא צריך שידמו את חתימות העדים משני שטרות, ולא די שידמו משטר אחד, ומבאר מפני מה צריך באמת קיום משני שטרות ולא די בקיום משטר אחד, שאם יעשו קיום על ידי דימוי רק עם שטר אחד עדיין אפשר לומר שאולי זייפו את שני השטרות גם את השטר שלפני בית דין וגם את השטר שעומו דימו את חתימות ידי העדים, אבל

להעיד בפני דייני בית דין נסתמה התעוור, פוסקת הגמ' שאפי' שכיוון את המידות של מיצרי השדה בדיוקם, עדיין הוא פסול לעדות משום שהוא עיוור אפי' שאנו רואים שהוא יודע את העדות ומעיד אליבא דאמת עדיין יש לו את הפסול של סומא שסומא אפי' שיודע את העדות וברור לנו שלא משקר עדיין אין לו נאמנות של עדוים ואינו נאמן להעיד ואין מסתמכים על עדותו, ודבר זה לא הוא דווקא בקרקע אלא אף בבגד ונסכא אפי' שמעיד העד שנסתמא ואומר את המידה הטובה ומדייק בדיבורו עדיין פסול מלהעידוסיים הקצות החושן את טעם הדבר שאנו סומכים על עדות שמעידים בטביעת עינם שזה שייך לפלוני שזה כך וכך אבל עדות שאינה מעידה על פי טביעת עינם אפי' שמדייקת לגמרי בעדותה אין אנו סומכים על עדות זו שאנו סומכים רק על עדות שנובעת מטביעת עין ולא מידע.

לקצוה"ח היאך מועיל דימוי לכאו' הוי כסימנים

ולכאו' צריך עיון בדברי הקצות החושן שמחדש שנאמנות של עדים הוי אי העדות של העדים נובעת מהכרתם על ידי טביעות עין על מה שמעידים, אך אי העדות של העדים נובעת מכל מקום אחר אך לא ממקום של טביעת עין אפי' שמדייקים בדיבורם אין אנו סומכים כלל וכלל על עדותם, שאם הדברים הללו נכונים שעדות של עדים יכולה לנבוע רק מטביעת עדים איך אפשר לקיים שטר על ידי דימוי הרי דימוי לא הוי טביעת עין וראינו שעדות שלא נובעת מטביעת עין אין לה נאמנות.

אלא מחלק הקצות החושן על פי הגמ' בחולין (דף צו' ע"א) אמר רבא מריש הוא אמינה סימנא עדיפא מטביעות עין שמחזירים אבדה בסימנא ולא בטביעות עין, כלומר שמתחילה חשב שאם מגיע לפני בית דין שצריכים להכריע באיזה שהוא דבר ויש להם שני דרכים להכריע לשני צדדים צד אחד הוי על פי סימן וצד אחד הוי על פי טביעות עין שלכאו' הצד של הסימנים הוא זה שיכריע שהרי אנו רואים שאבדה אפשר להחזיר רק על ידי סימנים ולא על ידי טביעות עין יוצא שסימנים הוי סיבה להוציא ממון יותר חזק מאשר טביעות עין, אך אחר כך חזר בו רבא וסבר שטביעות עין עדיפה מסימנים, ומביא ראיה שטביעות עין עדיף מסימנים שאם שניים מגיעים לבית דין ומעידים שפלונני שיש לו סימן זה וזה הוא זה שרצח את פלוני, לא הורגים את אותו פלוני בעל הסימן על פי עדות שני העדים הללו שהרי לא הורגים על פי סימן, אך אם מגיעים השני עדים ואומרים על פי טביעות עין שההוא הוא זה שרצח את פלוני, הורגים את אותו אדם שעל פי טביעות עינם הוא זה שרצח את פלוני, חזינן שטביעות עין חזקה מסימנים, שאם העדים מעידים על פי סימנים לא מוציאים להורג את אותו אדם שיש לו את הסימנים שהביאו העדים, אבל אם העדים מעידים על ידי טביעות עין מי שטבעו בו את עינם שרצח את פלוני הורגים אותו.

תוס' (שם, בד"ה פלניא) שואל שטר חוב שנאבד מחזירים אותו למלווה על פי סימנים ולכאו' היאך יחזירו שטר חוב שנאבד על

פי סימנים, שהרי אם מגיעים שני עדים לבית דין ואומרים שיש לנו סימן כך וכך המוכיח שפלונני לווה מאלמוני, פשוט הדבר שאין בכוח הסימנים ששני העדים מביאים כדי שבית דין יוציא ממון מפלוני, שאי אפשר להוציא ממון על ידי סימנים, א"כ היאך מחזירים שטר על ידי סימנים הרי כשהשטר חוב נאבד אין המלווה יכול להוציא ממון מהלווה שאין לו שום ראיה והוכחה, ועכשיו שהמוצא מחזיר את השטר חוב למלווה יכול המלווה להוציא ממון מהלווה, ואיך המלווה מקבל אפשרות זו להוציא ממון מהלווה על ידי שנותן סימנים, יוצא שנתנת הסימנים היא הגורמת להוצאת ממון, ולכן מן הראוי שלא יוכלו להחזיר שטר חוב על ידי סימנים שהרי הסימנים הללו בסוף יוציאו ממון ואיך אפשר להוציא ממון שמקור הוצאת ממון הוא על ידי סימנים, ומתרחץ תוס' ששטר שנאבד כשהוא אצל המוצא אין אדם שאפשר לומר עליו שהוא זה שמוחזק בשטר והיות ומוצא האבדה טוען שהוא לא מוחזק ממנו בוודאי שאפשר להוציא על ידי סימנים שהרי לו אין מה לעשות עם השטר וגם טוען שזה לא שלו, ואם מגיע אחד ואומר שטר זה כן שלי, ועל זה יש כלל שאם אדם טוען על דבר שנמצא אצלו שאינו שלו ואינו יודע מי הבעלים אם אחד מביא סימנים אומרים שהוא הבעלים של דבר זה, ולכן אם מוצא השטר טוען שהשטר לא שלו ומאידך מגיע אדם אחר ונותן סימנים השטר שלו, כי מי שנותן סימנים הוא מקבל את השטר, ואחרי שנתן סימנים השטר נהיה שלו והוא מוחזק בשטר, וכשהוא גובה את חובו על ידי השטר הוא גובה שהשטר שלו הוא והוא מוציא בגלל השטר, אמת הדבר שהשטר הגיע אליו על ידי סימנים אבל אחרי שהשטר הגיע אליו על ידי סימנים השטר נהיה שלו והוא מוחזק בשטר לגמרי וכשמוצא ממון הוא מוציא על ידי השטר שהוא שלו, וזה שהשטר הגיע אליו על ידי סימנים זה עקב בעיה טכנית שולית שהשטר נאבד אבל כשיש לו את השטר בחזרה חוזר אליו הכוח הראשון שהיה לו קודם שנאבד וקודם שהשטר חזר אליו על ידי סימנים, ובכוח חזק זה הוא מגיע ומוצא ממון מחברו.

ולכאו' על פי הדברים הללו שאי אפשר להוציא ממון על ידי סימנים ורק באבדה אנו מוצאים שמוציאים על ידי סימנים משום שזה לא נקרא שמוציאים על ידי סימנים שהרי לא מוציאים אלא המוחזק רוצה להוציא ממנו את השטר כי טוען שאין השטר שלו, רק אינו יודע למי לתת והסימנים מדריכים למי לתת אבל הסימנים עצמם אינם מוציאים ממון מהמוחזק, וא"כ היאך מוציאים ממון על פי שטר הרי כל השטר הוא רק סימנים שאם יש שטר שכתוב בו שפלונני חייב לאלמוני ויש שם חתימות עדים סימן שפלונני באמת חייב לאלמוני, אלא מתרחץ תוס' דהוי מקולי שטר, שהקילו הקלה מיוחדת בשטר שאפי' שכל השטר מבוסס על סימנים יש נאמנות מסוימת שנתנו רבנן לשטר וטעמם ונימוקם עימם.

וא"כ מפני מה בכתב יד אי אפשר להוציא ממון על ידי הכתב יד ללא זה שמקיימים אותו ומוכיחים את נאמנותו, ואין לו נאמנות בפני עצמו כמו שהקילו בשטר שהשטר בפני עצמו יהיה נאמן להוציא ממון, אלא צריך לומר שבכתב יד אין מוציאים מהשטר

שבו אלא מההודאת בעל דין שבו, ואנו יודעים שיש כאן הודאת בעל דין רק על ידי סימנים שהכתב יד מסמן לי שהמתחייב כתבו, ולכן בשטר השטר יכול להוציא ע"י סימנים כי השטר עצמו הוא זנה שמוציא את הממון כלומר עקב השטר בלבד בית דין מוציאים ממון ושטר אפי' שנאמנותו על ידי סימנים מצאנו שהקילו בשטר שסימנים יועילו, אבל בהודאת בעל דין ההודאת בעל דין היא זאת שאומרת לבית דין שהמתחייב מודה שחייב, ויש לבית דין סימנים שהמתחייב מודה שחייב זאת אומרת בית דין מחייב על ידי סימנים שיש לו שהלווה הודה שחייב, וזה אי אפשר שאין כוח לבית דין לחייב ולהוציא ממון על ידי סימנים, כלומר אמור מעתה שבאמת גם שטר וגם כתב יד נראים בעינינו כאותו שטר אבל אליבא דאמת לשניהם יש שני סיבות שונות שבגללם הם מוציאים ממון, השטר מוציאים ממון בגלל השטר שבו, אך בכתב יד מוציאים ממון לא בגלל השטר שבו אלא בגלל ההודאת בעל דין שבו.

שיטת הנתיה"מ

הנתיבות המשפט (סימן מו' ס"ק ח') מביא את הגמ' במסכת בבא מציעא (דף כז ע"ב) שיש שלושה דרגות בסימנים, יש את הדרגה הגבוהה הנקראת סימנים מובהקים, יש את הדרגה הבינונית הנקראת סימנים בינוניים, ויש את הדרגה הפחותה הנקראת סימנים גרועים, ומבארת הגמ' שם הסימנים בדרגת סימנים מובהקים הוי שמביאים סימן כמו נקב בצד אות פלוני, הסימנים שבדרגת סימנים בינוניים הוי שאומרים את מידת אורך ורוחב הדבר, ודרגת סימנים גרועים צבע הדבר וכו', ומבאר הנתיבות המשפט ע"פ גמ' זו שמה שאומרים שאין סימנים מועילים להוציא ממון הוי רק אם הרוצא להוציא את הממון מביא סימנים שהם בדרגת סימנים בינוניים אבל אם הרוצא להוציא את הממון הביא עמו סימנים מובהקים המוכיחים שמה שאצל חברו הוי באמת שלו בוודאי שיכול להוציא ממון ע"פ הסימנים הללו. ומצאנו כבר בגירושין לגבי אדם שמצא גט ברחוב ואין יודעים האם הגט נמסר כבר לאישה או שמא רק תוכנן להימסר לאישה ולא נמסר עדיין ואין האישה עדיין מגורשת, והאישה טוענת שכבר נמסר לה הגט ואין לה עדים שמוכנים להעיד שראו שנמסר לה כבר הגט, אם יש לאישה סימנים מובהקים בגט מחזירים לה את הגט שאומרים שבוודאי שהיא מגורשת וכבר קיבלה את הגט בעבר והתגרשה שאם הגט לא היה אצלה איך הייתה יכולה להביא סימנים מובהקים, ומוכיח הנתיבות המשפט מגירושין לממונות, שאם הרוצא להוציא ממון מביא עמו סימנים מובהקים יכול להוציא ממון על פיהם.

ומביא הנתיבות המשפט ראייה חזקה להוכיח שאפשר להוציא ממון עם סימנים מובהקים, מפלוני שבא לאלמוני עם שטר שכתוב בו שאלמוני חייב לפלוני כך וכך כסף, משיב לו אלמוני מי אמר לך שהאלמוני הכתוב בשטר זה אני אולי זה אדם אחר העונה אף הוא לשם אלמוני, ולכאן אפשר לומר זאת בכל שטר שכתוב בו את שם המתחייב מי אמר שהמתחייב הוא זה

שתובעים ממנו אולי המתחייב זה אדם אחר עם אותו השם, ומבאר הנתיבות המשפט איך באמת מוציאים ממון עם השטר אולי מי שתובעים ממנו את הכתוב בשטר אינו זה שהתחייב אלא אדם אחר התחייב עם אותו שם, אלא אומרים שאם לא הוחזק שיש עוד אדם עם אותו שם או עם אותם פרטים הכתובים בשטר כמתחייב ומי שאנו תובעים ממנו עונה לאותם פרטים ולא ידוע לנו על עוד אחד המחזיק בדיוק באותם פרטים, הוי סימן מובהק שמי שאנו תובעים ממנו הוא גם התחייב, מכריח הנתיבות המשפט שאם יש סימנים מובהקים אפשר להוציא ממון על פיהם.

הרבנו יונה (בבא בתרא דף קכח'), מביא את הגמ' שהבאנו לעיל לגבי אדם היודע עדות על קרקע ועד שהלך להעיד נסתמא שאפי' שמכווין על המצרים ואומר בדיוק רב את מידת האורך והרוחב פסול אותו סומא לעדות, והטעם הוא משום שתחילתו בכשרות שהרי שהוכשר להעיד היה עד כשר ועדיין לא התעוורר וסופו בפסלות וכשמגיע להעיד הוא כבר התעוורר ועיוור אינו יכול להעיד, משמע שרק מטעם זה שהתעוורר נפסל העד, אבל לו יצוייר שלא היה מתעוורר בוודאי שיכול היה להעיד, ומבאר רבנו יונה שדין זה לא נאמר דווקא בקרקעות אלא אפי' על גלימא ועל נסכא שהם מטלטלין, שאם אדם תבע מחברו מטלטלין אפי' שהנתבע כופר אם יש סימנים במטלטלין ויש עדים שראו מטלטלין אלו כלומר עם הסימנים, והנתבע לא מוכיח שזה היה לפני שטוענים שגנב אותם, אפי' שהעדים לא מעידים אלא רק על הסימנים אפשר להוציא ע"פ הסימנים, מוכח שאפשר להוציא ממון על ידי סימנים מדאורייתא.

אך הקצות החושן (בסימן רצז' ס"ק א') מביא את הש"ך (סימן רצז' ס"ק א') שלמד שאם יש סימן מובהק אם אין הנתבע טוען טענת לוקח כלומר שקנה חפץ זה, אפשר להוציא מהנתיבע על פי הסימן המובהק, שסימן מובהק מוציא ממון, כלומר במטלטלין אפשר להוציא ממון על ידי סימן מובהק, ודוחה הקצות החושן את דברי הש"ך שאפשר להוציא ממון על ידי סימן מובהק, מדברי הריטב"א בכתובות (דף פה') המבאר את דברי הגמ' לגבי ההוא גברא שהפקיד שבע מרגליות בתוך סדין בבית רב מיאשא, ונפטר רב מיאשא ולא אמר לבני ביתו שהשבע מרגליות אינן שלו אלא פקדון הם בידו, הגיעו בני רב מיאשא והמפקיד לפני בית דין הצדק עם מי למי שייך המרגליות האם למפקיד שלא דיוע שהפקיד או לבני רב מיאשא שמצאו את המרגליות בתוך דברי אביהם, וזה שהפקיד טוען לפני בית דין שיש לו סימנים על השבע מרגליות, אומרת הגמ' שאפשר להוציא את השבע מרגליות מבני רב מיאשא, משני סיבות, הסיבה הראשונה, שלרב מיאשא אין כסף לכאלו מרגליות, ואם יש לו מרגליות בביתו ההגיון אומר שהמרגליות אינם שלו אלא מופקדות אצלו י מהיכן היה לרב מיאשא כסף לקנות מרגליות אלו, והסיבה השניה שהמפקיד נותן סימן.

דו"ד בין הקצוה"ח לנתיה"מ

ומפריך הריטב"א את שני הסיבות שהביאה הגמ' שיוכלו להוציא את השבע מרגליות מבני רב מיאשא, את הסיבה הראשונה שמהיכן היה לרב מיאשא כסף לקנות מרגליות אלו הרי היה עני, מפריך הריטב"א שיש מתרושש והון רב, כלומר יש אנשים הניראים כדלים ורשים אך בפועל יש להם הון רב, ולכן זה שרב מיאשא היה נראה כעני ורש זה לא מספיק בשביל להוציא את הממון מבניו המוחזקים על פי זה כי אולי רק עשה את עצמו כעני ורש והיה לו באמת הון רב, ואת הסיבה השניה שהביאה הגמ' שיוכלו להוציא את השבע מרגליות מבני רב מיאשא שהמפקיד מביא סימן, מפריך הריטב"א שהיכן שמענו שסימן מוציא ממון, רק במציאה שמצאנו שאפשר להוציא את המציאה מהמוצא על ידי סימנים, הוי רק משום שבדרך כלל הבעלים מתייאשים מאבדתם, ואם יש באבדתם סימן אין הבעלים מתייאשים והמוצא גם טוען שאינו מוחזק לכך אפשר להוציא מהמוצא שאינו מוחזק ולתת לבעלים שיש להם סימן, אבל סתם כך בממון אין מוציאים ממון מהמוחזק ע"י סימן, וא"כ מפני מה הורה הבית דין להויא מבני רב מיאשא ולתת את השבע מרגליות לטוען שהוא המפקיד, אלא מבאר הריטב"א שבמעשה שם הוי שיש עדים שראו שהפקיד שבע מרגליות אצל רב מיאשא, ולכך בוודאי שהיה כאן הפקדה של שבע מרגליות, ויש פה מוחזקות שרב מיאשא החזיק בביתו שבע מרגליות שלא שייכים לו אלא שייכים למפקיד, וכל הדין תורה בני רב מיאשא למפקיד היה שאולי רב מיאשא החזיר כבר למפקיד את הפיקדון והשבע מרגליות שיש לו עכשיו בביתו אינם שייכים למפקיד שכבר קיבל את פקדונו בחזרה אלא לרב מיאשא עצמו וא"כ בניו אמורים לרשת את השבע מרגליות הללו, ובאופן זה שיש ספק במוחזקות הסימנים מספרים שרב מיאשא לא החזיר את השבע מרגליות, ובכל אופן מדברי הריטב"א אנו רואים שלמד שסימנים אינם מוציאים ממון מחזקתו.

יוצא שיש עתה בידנו את הרבנו יונה והנתיבות המשפט שסימנים יכולים להוציא ממון מחזקתו, ומאידך את הריטב"א והקצות החושן שסימנים אינם יכולים להוציא ממון מחזקתו.

ולכאוף הנתיבות המשפט הביא עמו ראייה חזקה ביותר שוציאים ממון על פי סימנים, מזה שסומכים על שטר שכתוב בו שם ומוציאים מהשם הכתוב שם, ולא חוששים ואומרים שאולי זה שם של מישהו אחר ולא מי שעומד מולנו ואנו מוציאים ממנו ממון ברגע זה, וביאר הנתיבות המשפט שרק בגלל שהשם הוי סימן מובהק אנו סומכים על השם, יוצא שכל תוקף השטר מבוסס בחלקו על סימנים מובהקים שהשמות הכתובים בו

מסמנים לנו מי הם האנשים שעליהם השטר מדבר, עונה לו הקצות החושן בחיבורו משובב נתיבות (על דברי הנתיבות המשפט האמורים לעיל) שיש תוס' בחולין שאומר שהיות ואין מוציאים ממון אלא אומרים שהשטר הוא זה שמוציא ממון, כלומר לא שבית דין הוציא ממון אלא השטר הוא זה שמוציא ממון כך גם כאן אומר במשובב נתיבות השטר הוא זה שמוציא מאותו אדם ולא הסימנים, באמת יכול להיות שהסימנים מובילים שזה האדם שעליו מדברים, אבל בסופו של דבר מי שהוציא את הממון מחזקתו זה לא הסימנים אלא השטר שבלי השטר גם אם היו סימנים לא היינו מוציאים את הממון מחזקתו, רק תוקף השטר הוא הגורם שהממון ייצא מחזקתו.

והרי הבאנו לעיל את דברי רבנו תם שמביא ראייה שסימנים אינם מוציאים ממון מדברי הגמ' (בבבא בתרא כח') שעד סומא לא יכול להעיד ולכאוף שם לא מוציאים ממון על פי הסימנים, לא בגלל החיסרון שיש בסימנים אלא בגלל החיסרון של המעיד שהוא סומא, שזה אומר שלו יצוייר שהעד לא היה סומא והיה מעיד על י הסימנים היינו מקבלים את עדותו ומוציאים ממון על פי הסימנים שנתן, אלא מתרץ הקצות החושן (סימן קנט' ס"ק א') שקרקע שאדם לא מוחזק עליה (שזה בעצם כל קרקע שאין אנו יודעים מניין הגיע לבעליה, אלא אנו יודעים רק שפלוגי הוא הבעלים הבלעדיים של הקרקע) יש לו רק חזקת מרא קמא, חזקת מרא קמא היא חזקה כל כך חלשה שאפשר להוציא ע"י סימנים.

ולכאוף המעשה שם של עד שנתעוור הוי לא רק על קרקע אלא גם על עד שהתעוור אלא אומר הקצות החושן שמדובר שהגלימא נמצאת אצל המוחזק כאבדה כלומר הגלימא בוודאי אינה שלו ומחפש למי לתת בכזו חזקה אפשר להוציא על ידי סימנים.

אך הנתיבות המשפט (סימן מו' ס"ק ח') דוחה את המשובב נתיבות ואומר שקרקע בחזקת מרא קמא אין החזקה יותר חלשה מכל חזקה אחרת ואם מוציאים מחזקת מרא קמא על ידי סימנים בוודאי שאפשר להוציא מכל חזקה על ידי סימנים, וא"כ ברור שאפשר להוציא ממון מחזקתו על ידי סימנים, אך מסייע לקצות החושן ואומר שאין להביא ראייה מהמעשה של עד שנתעוור, ששם שני האנשים דנים איזה קרקע המוכר מכר, והסימנים מראים איזה קרקע באמת מכר המוכר ואינם מוציאים ממון.

נר זכרון

הגיליון לעילוי נשמת

איש היקר שבערכין, שהעמיד דורות של תלמידים בדרך ישראל סבא, אהוב על הבריות ומכבדן, השכים והעריב לבית הכנסת במס"נ וקבע עיתים לתורה.

הרה"ח ר' עקיבא אלעזר בן הרה"ח שמחה יעקב הלפגוט ז"ל
חוגגתו מרת חיה ריבה בת הרה"ח יעקב אפרים פישל ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

להערות והארות, ולהצטרפות לרשימת התפוצה

ניתן לפנות למכון "בירורי תורה"

bt154154@gmail.com

נכתב ונערך ע"י י.פ.